

Information från SGU

Mattias Gustafsson

2018-03-13

RU 2017:06 SGUs remisser

- SGU fick i uppdrag att redogöra för hur antalet besvarade remisser och resursanvändningen för att hantera den stora mängden remissärenden ska minskas väsentligt till 2018 och därefter successivt utgöra en mindre del av myndighetens verksamhet.
- Redovisas senast 20/4 2017
- SGU har inte direkt rådighet över hur många remisser vi får in. Vi kan däremot styra i hur många vi avger plats- eller ärendespecifika yttranden. För att minska antalet besvarade remisser krävs ett omfattande prioriteringsarbete. Konsekvenserna av våra prioriteringar behöver studeras och prioriteringarna i sig behöver förankras internt och kommuniceras externt. Detta arbete har påbörjats.
- Prioriteringarna kommer allt eftersom att implementeras och alternativa informationsinsatser genomföras för att successivt minska antalet remissyttranden.

Enkät till länen

- Som ett första led i att närmare analysera konsekvenserna av möjliga prioriteringar har vi skickat ut en enkät till handläggare som på länsstyrelsenivå arbetar med frågor kring materialtäkter eller vattenskyddsområden. Totalt 30 svar inkom från 19 län.
- Av svaren kan slutsatsen dras att SGUs yttranden är uppskattade och utgör viktiga beslutsunderlag. Det kan även skönjas att geologisk kompetens inte är högt prioriterad på länsstyrelserna

Sand-, grus- och bergtäkter

- 70 procent bedömer att konsekvenserna skulle bli stora eller väsentliga för samhället om SGU inte yttrade sig i täktärenden. 59 procent anser att SGUs yttrande till stor eller mycket stor del bidrar till handläggningens effektivitet.
- Konsekvenser av om SGU slutar svara...
 - att det blir svårt att bedöma täkternas påverkan på grundvatten
 - att man får ett sämre beslutsunderlag
 - att det blir fler gissningar om hur brytning av berg skulle kunna påverka till exempel grundvattennivåerna
 - att det finns risk för att tillstånd till grustäkter ges för att länsstyrelsen inte har tillgång till samma underlag eller kompetens som SGU har
 - att det skulle motverka uppfyllandet av naturgrusmålet.

Påverkan för länen om SGU slutar svara (materialtäkt)

- att länsstyrelsen saknar spetskompetensen när det gäller speciellt geologi och grundvattenfrågor som berör täkter och att den kompetensen istället finns hos SGU
- att det skulle bli stressigare för handläggare och att det som handläggare inte går att vara expert på alla områden
- att länsstyrelsen skulle bli tvingade att hantera frågan, men att regelrätt kompetens saknas och att det är hård belastning på den kompetens som finns.

Grundvattenfrågor

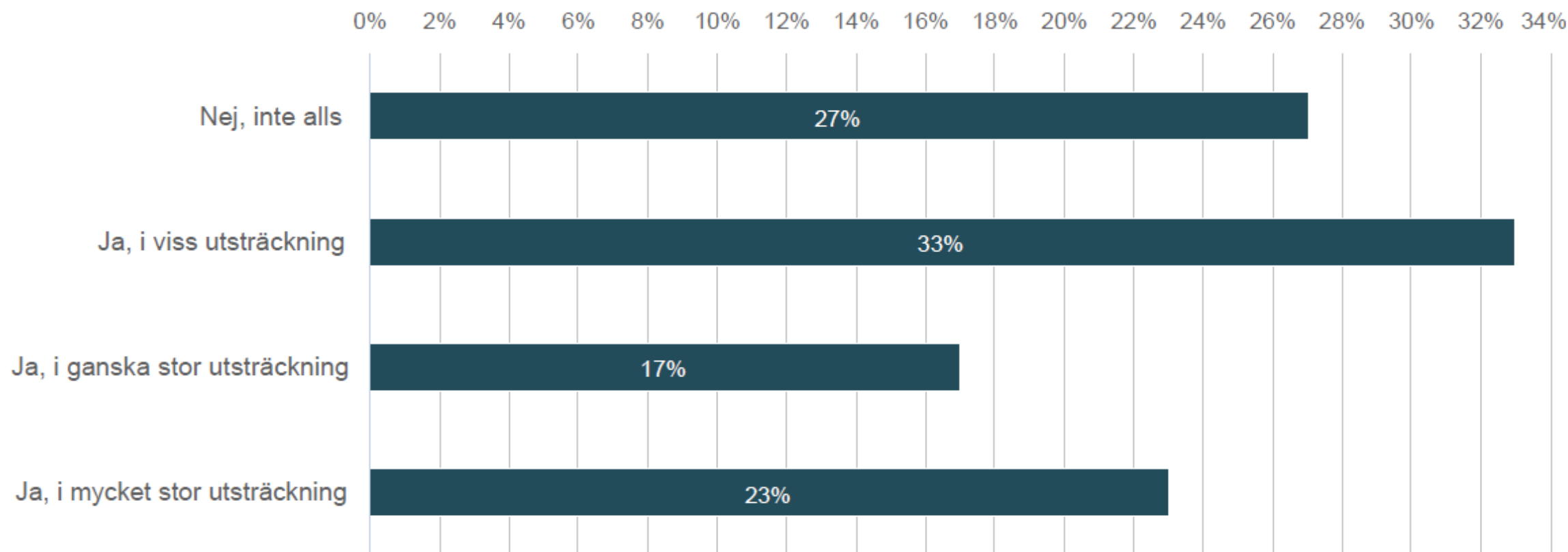
- 73 procent bedömer att konsekvenserna skulle bli stora eller väsentliga för samhället om SGU inte yttrade sig i ärenden rörande vattenskyddsområden. 73 procent anser att SGUs yttrande till stor eller mycket stor del bidrar till handläggningens effektivitet
- att detta skulle leda till ett sämre beslutsunderlag
- att risken finns att områdesgränser för vattenskyddsområden blir felaktiga
- att diskussioner om avgränsning drar ut på tiden
- att risken ökar att länsstyrelsen missar fel eller svagheter i underlaget eftersom de saknar hydrogeologisk expertis
- att dricksvattenskyddet inte är anpassat till lokala förhållanden
- att det blir mycket svårare att bibehålla kvalitet i besluten
- att man i värsta fall får en dricksvattentäkt med ett otillräckligt skydd

Påverkan för länen om SGU slutar svara (vattenskydd)

- att man tror att man skulle klara sitt uppdrag dåligt eftersom resurser inte tidigare varit avsatta till arbete med vattenskyddsområde
- att man skulle klara av det, men inte skulle få samma kvalitet på besluten.
- Vissa uppfattar just denna fråga som svår eller anger att det råder delade meningar i frågan på den egna länsstyrelsen

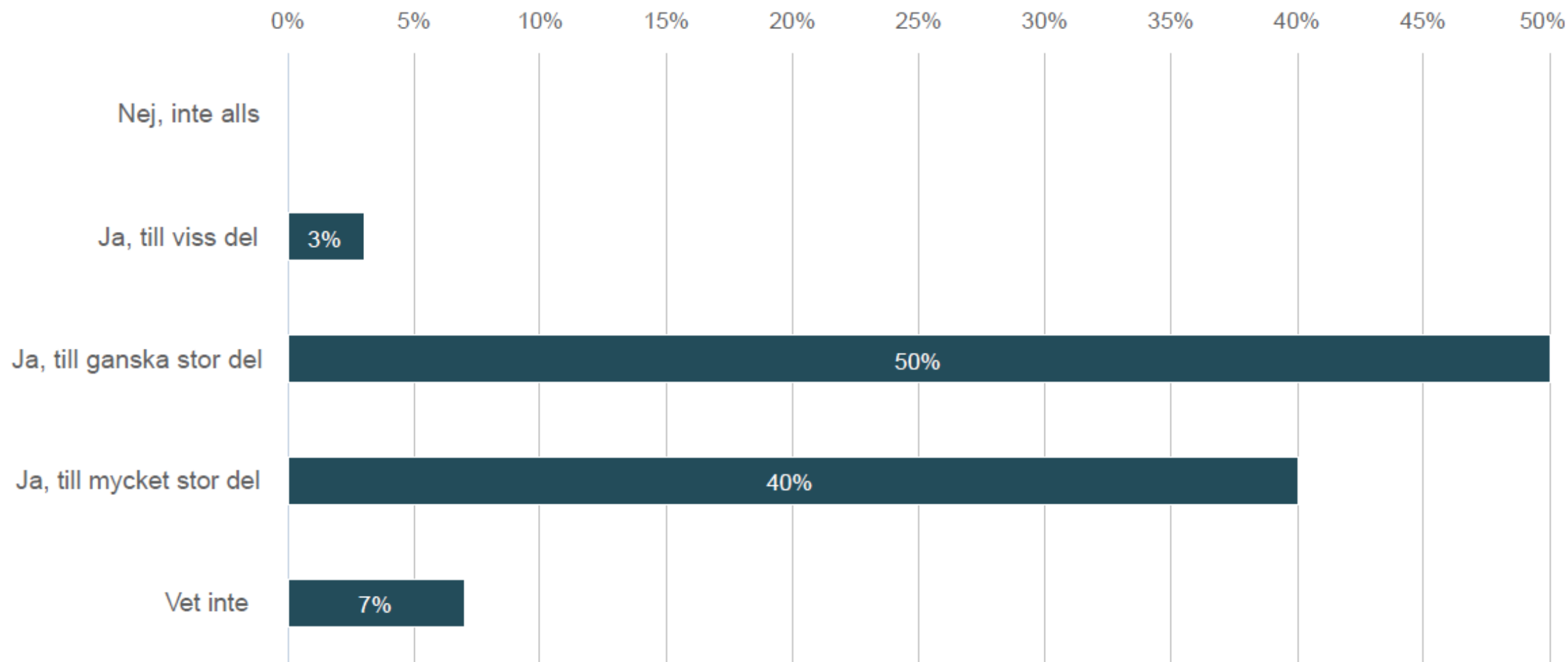
5. Har du skickat remisser till SGU som berör vattenskyddsområden?

Antal svarande: 30

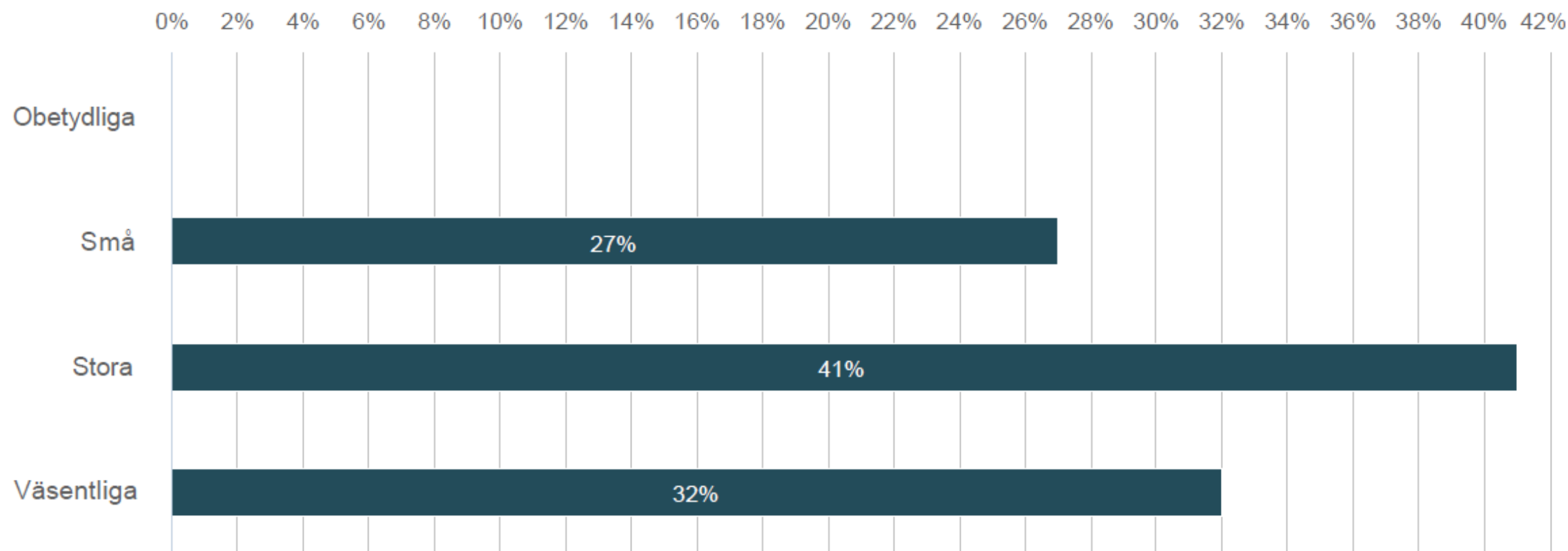
6. Var informationen i SGUs yttrande enkel att ta till sig?

Antal svarande: 30

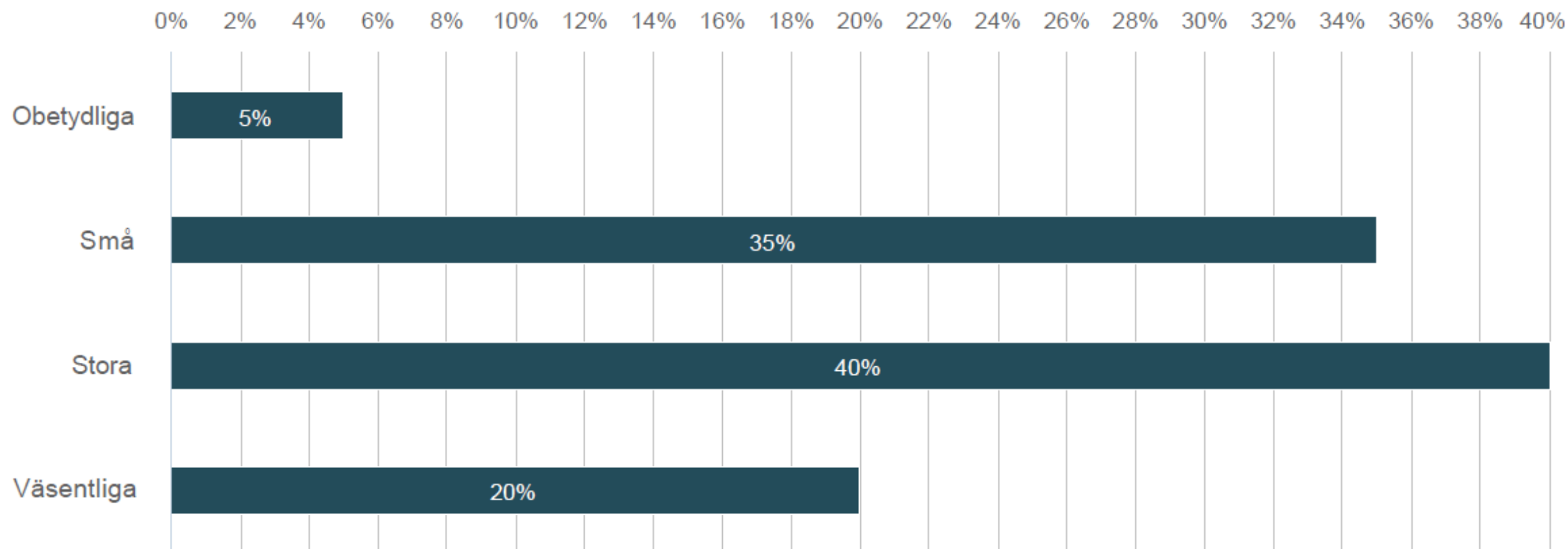
16. Om ni INTE erhåller yttrande från SGU när det gäller vattenskyddsområden hur stora skulle konsekvenserna då bli för samhället tror du?

Antal svarande: 22

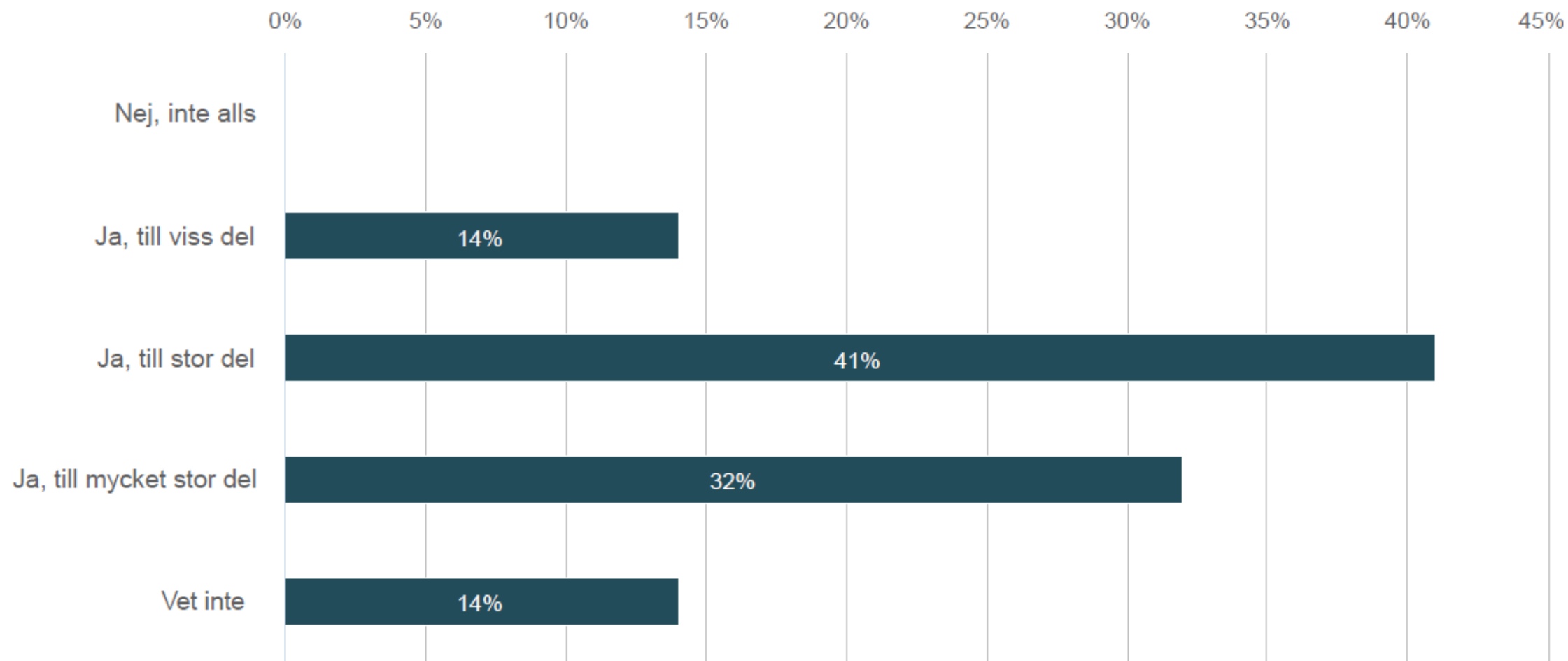
17. Om ni INTE erhåller yttrande från SGU när det gäller vattenskyddsområden hur stora skulle konsekvenserna då bli för den yttre miljön tror du?

Antal svarande: 20

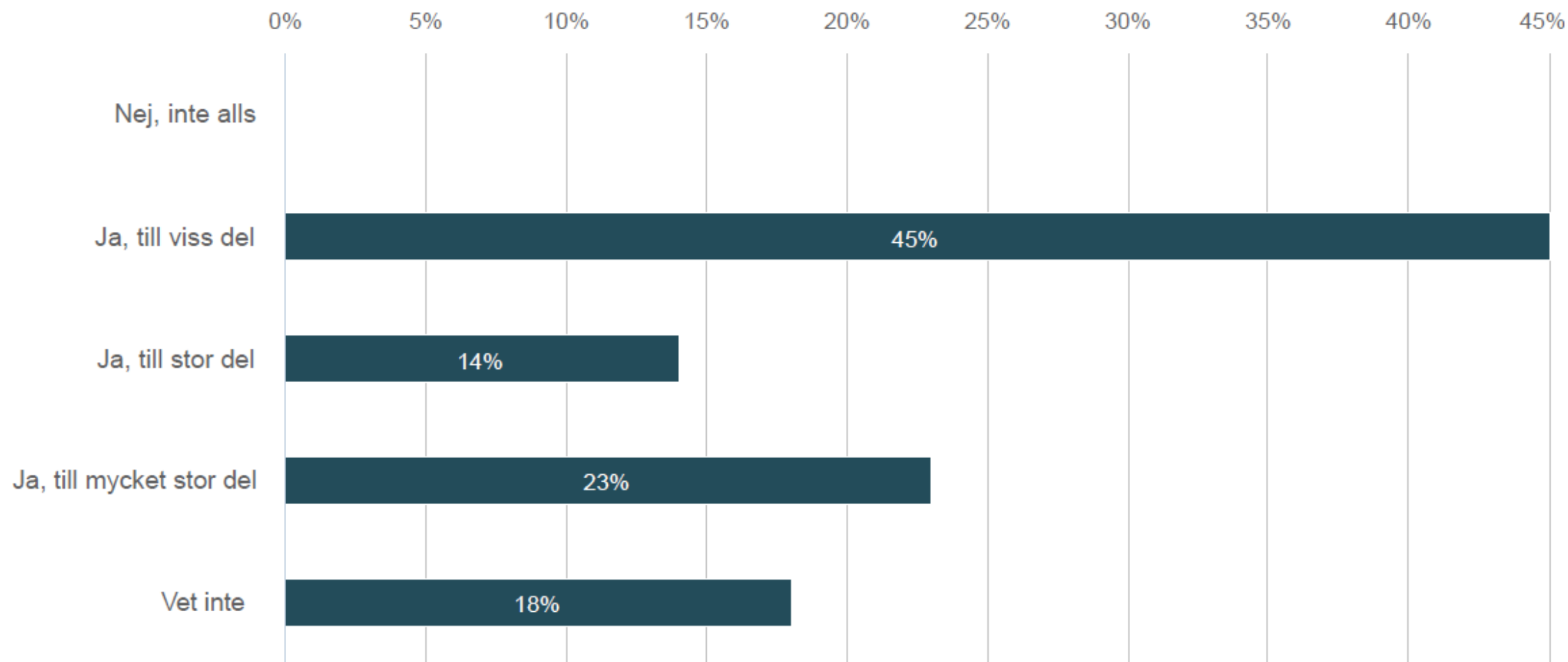
18. Bidrog SGUs yttrande (för vattenskyddsområden) till handläggningens kvalitet?

Antal svarande: 22

19. Bidrog SGUs yttrande (för vattenskyddsområden) till handläggningens effektivitet?

Antal svarande: 22

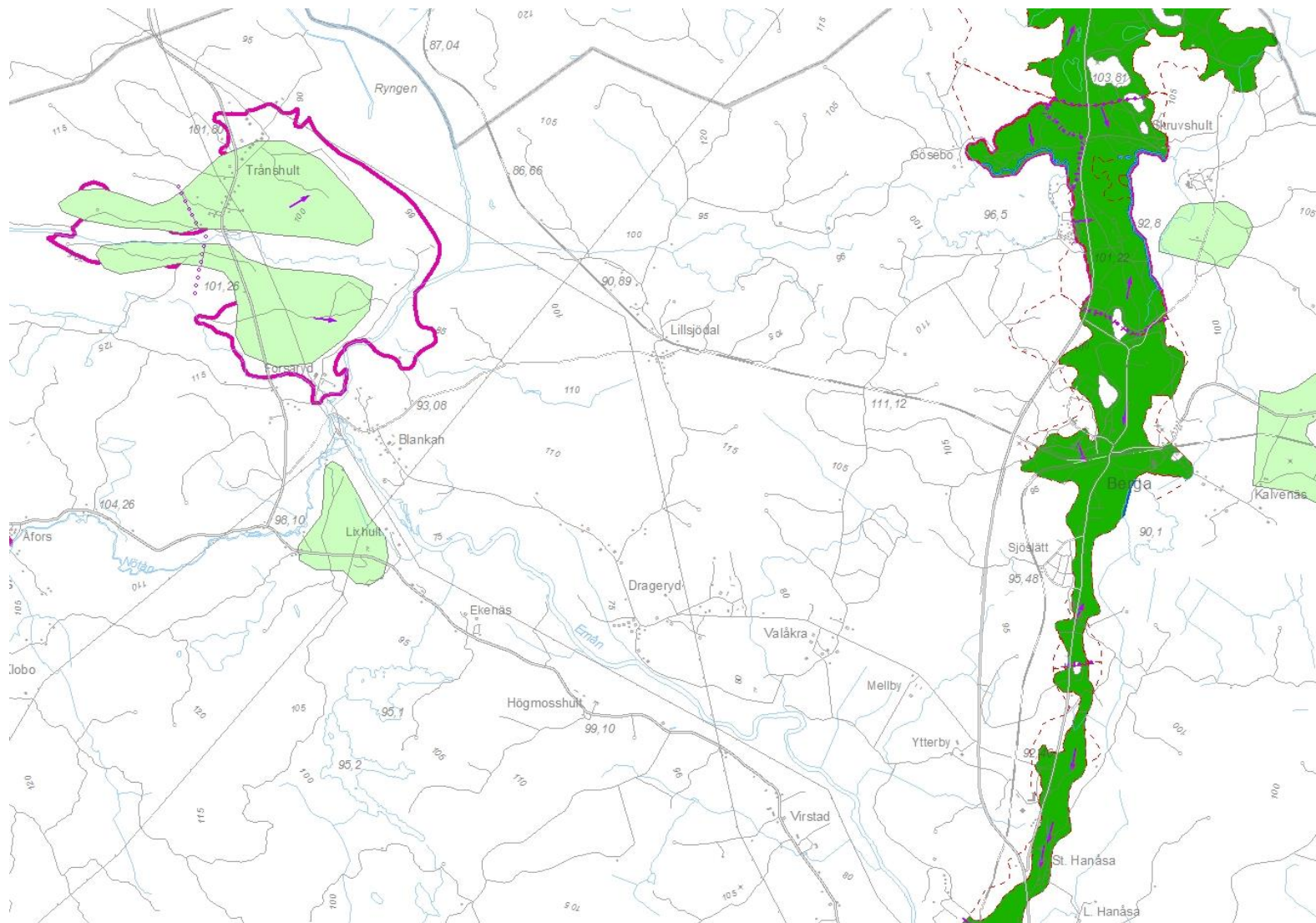
SGUs vidare hantering

- Utökande checklistor
- Prioriteringsvillkoren är inte klargjorda än...
- Men! När ni sänder in, berätta gärna varför och vad ni vill ha hjälp med, vilka frågeställningar ser ni som de viktigaste?

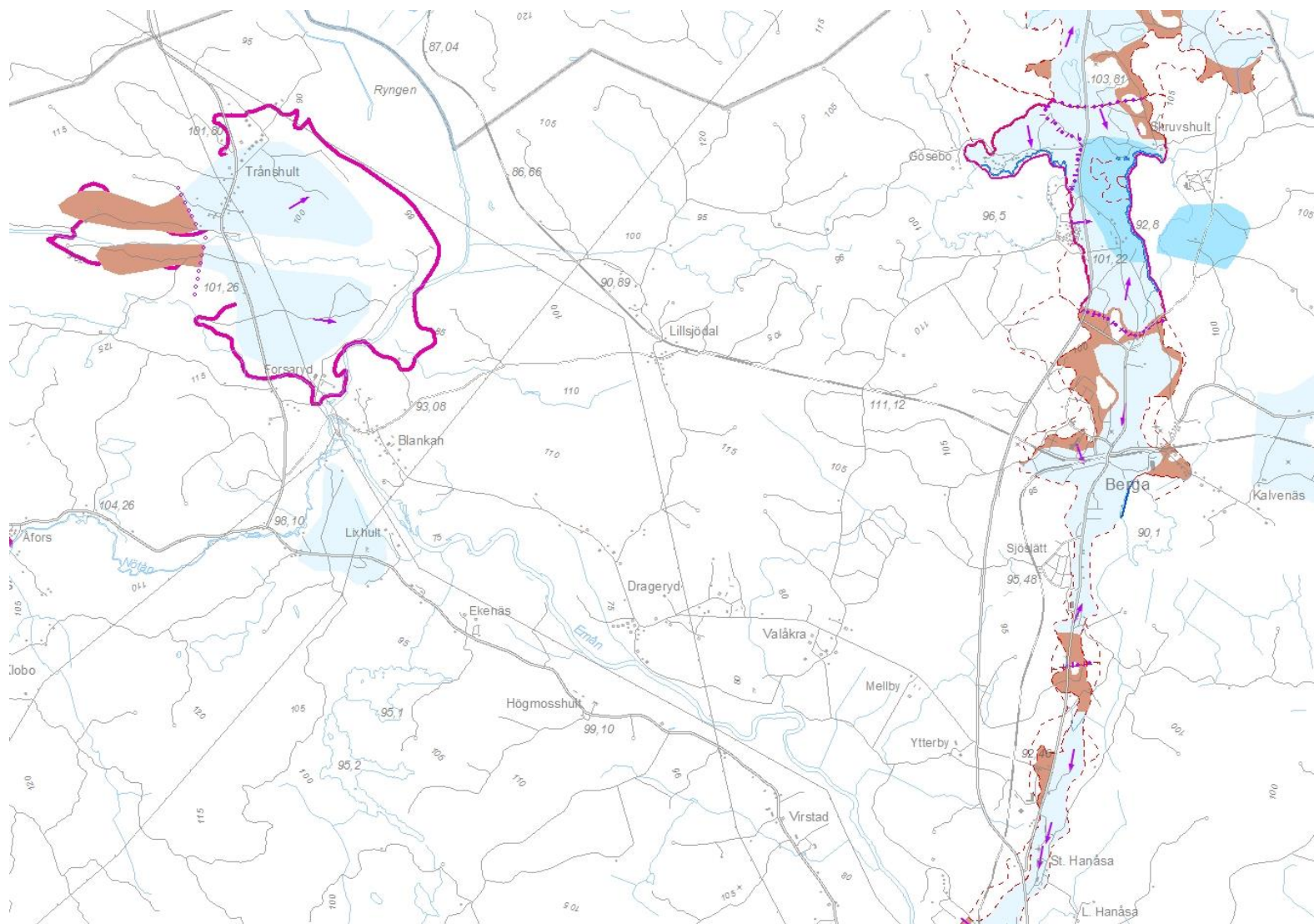
Vad kan ni göra för att dra nytta av det som finns från SGU?

- Kartvisaren
- GeoLagret
- Utredningsarkivet
- Kartskikt
- Jordartskarta
- Grundvattenkarta
- Berggrundskarta
- Jorddjupskarta
- Genomsläpplighet

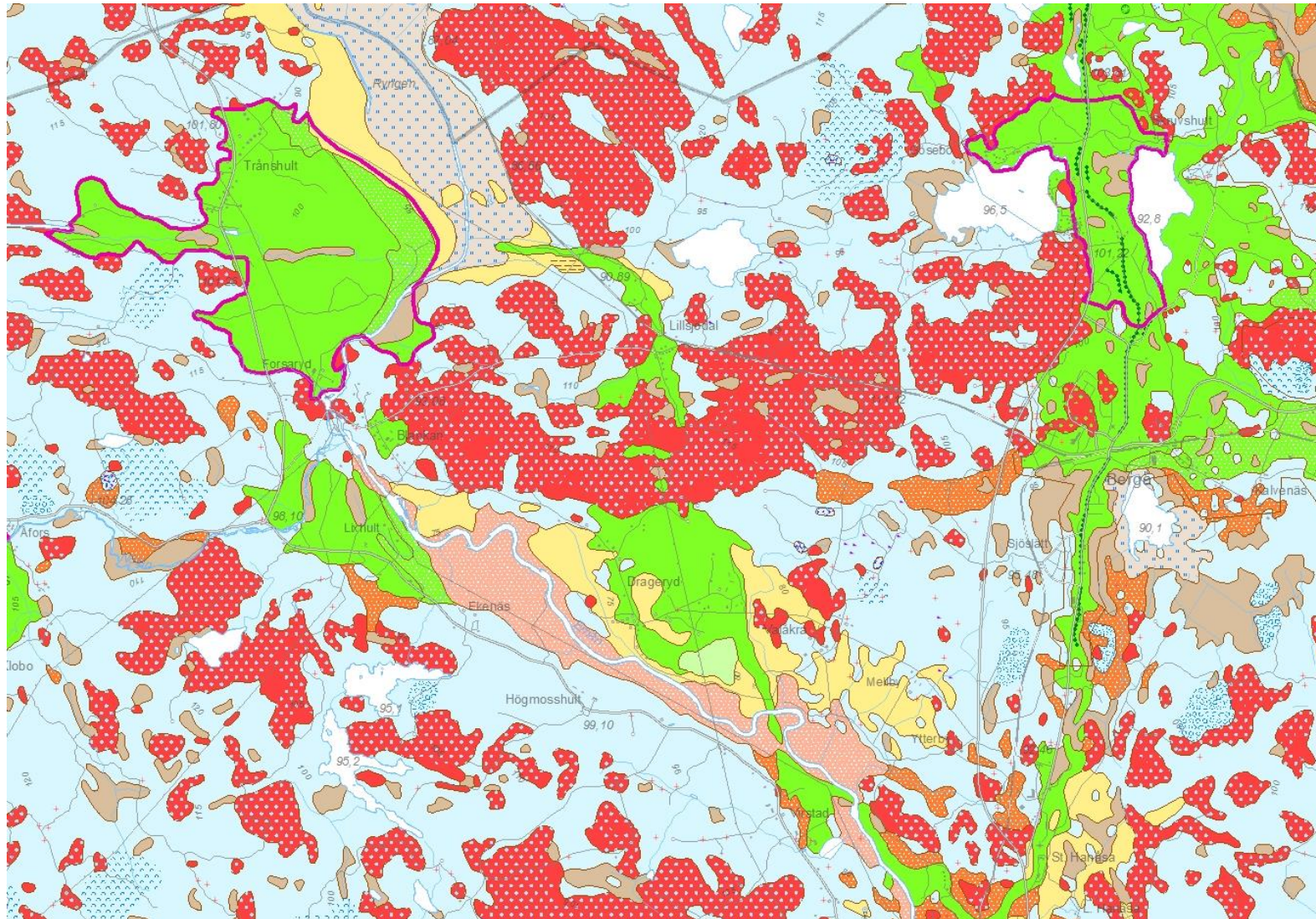
Exempel på data från SGU och hur man kan använda den

- Läns- eller lokal-karterad?

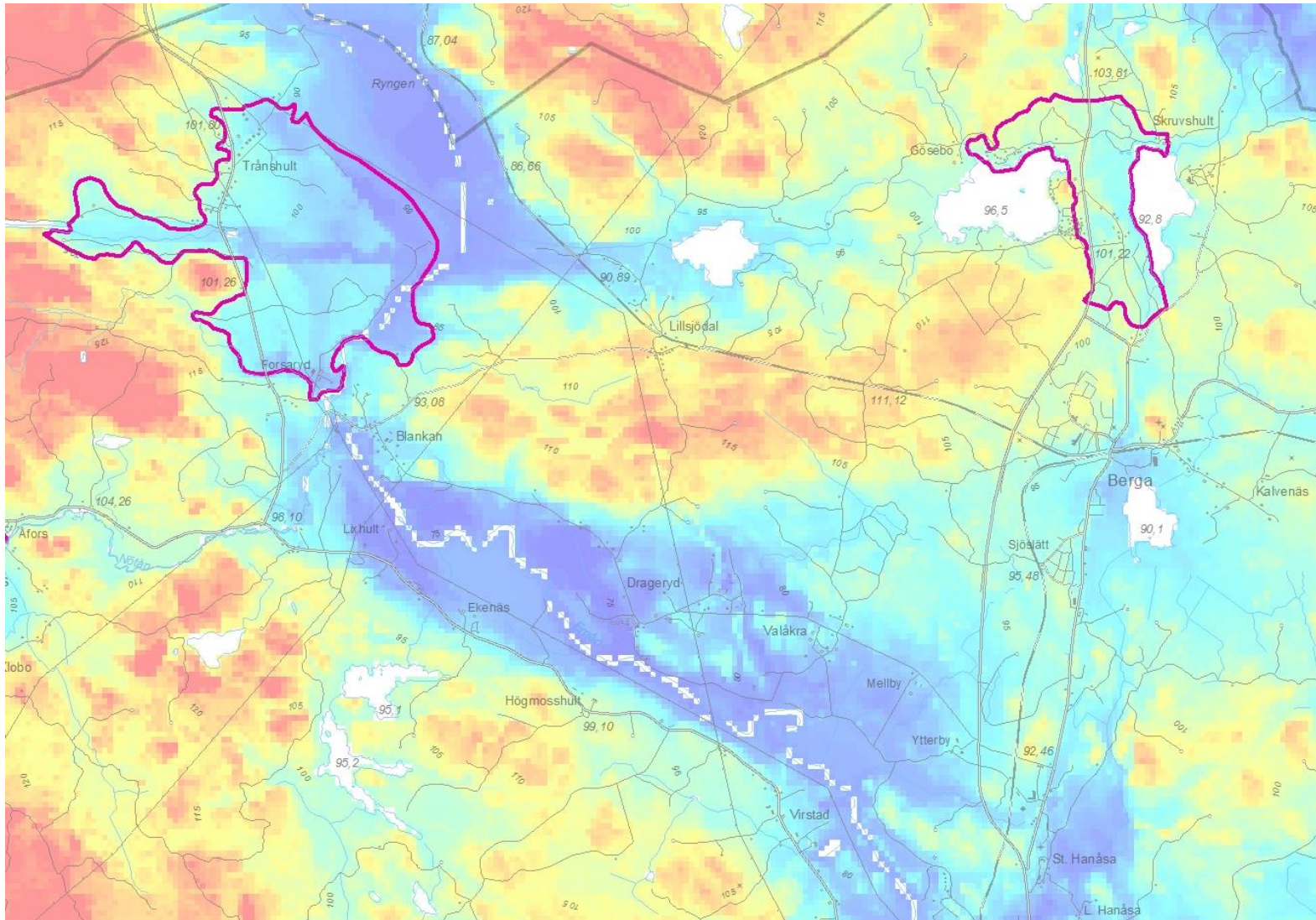

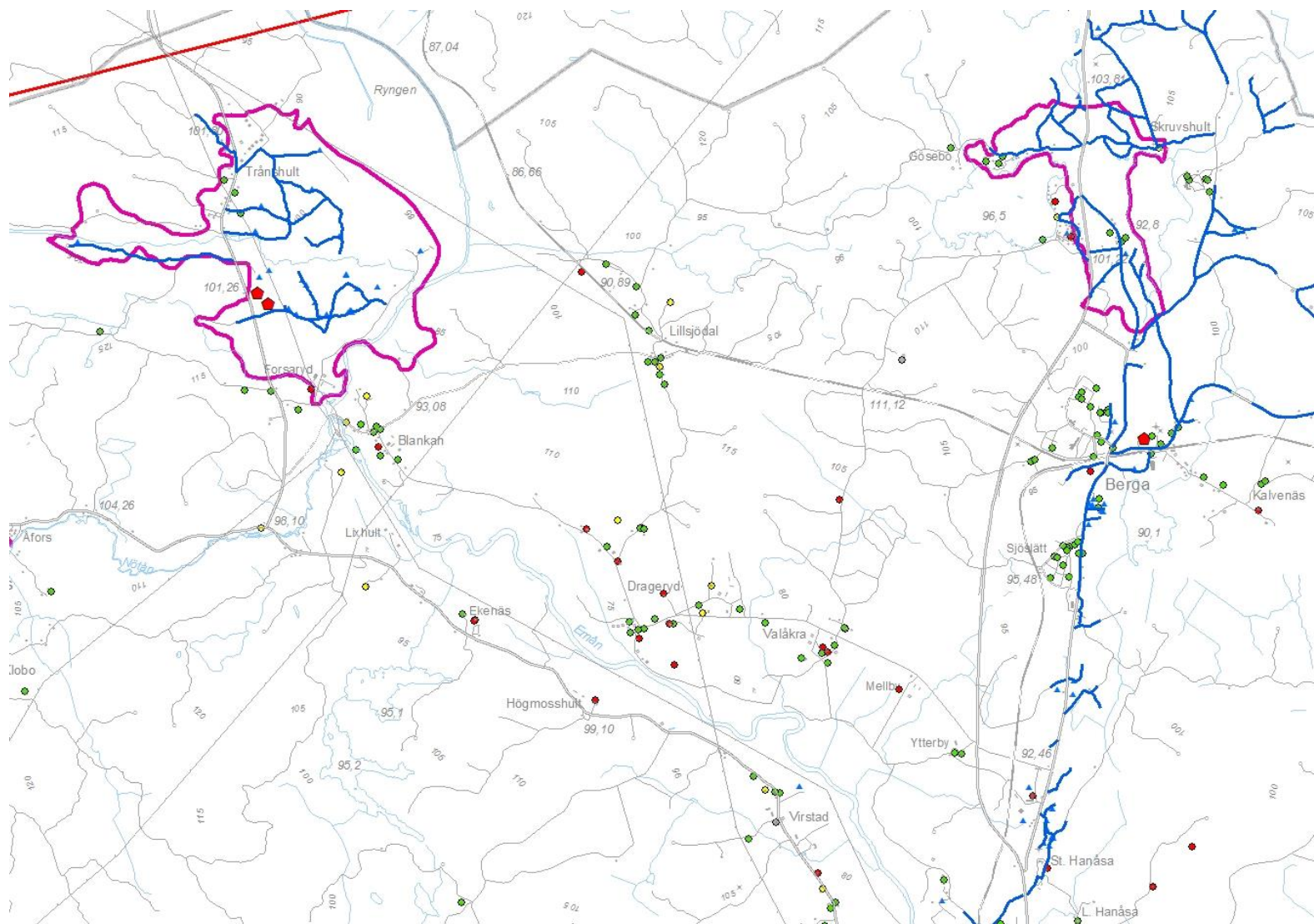
- Grundvattenkarta
- Strömpilar
- Tillrinning
- Vattendelare
- Förekomst/magasin

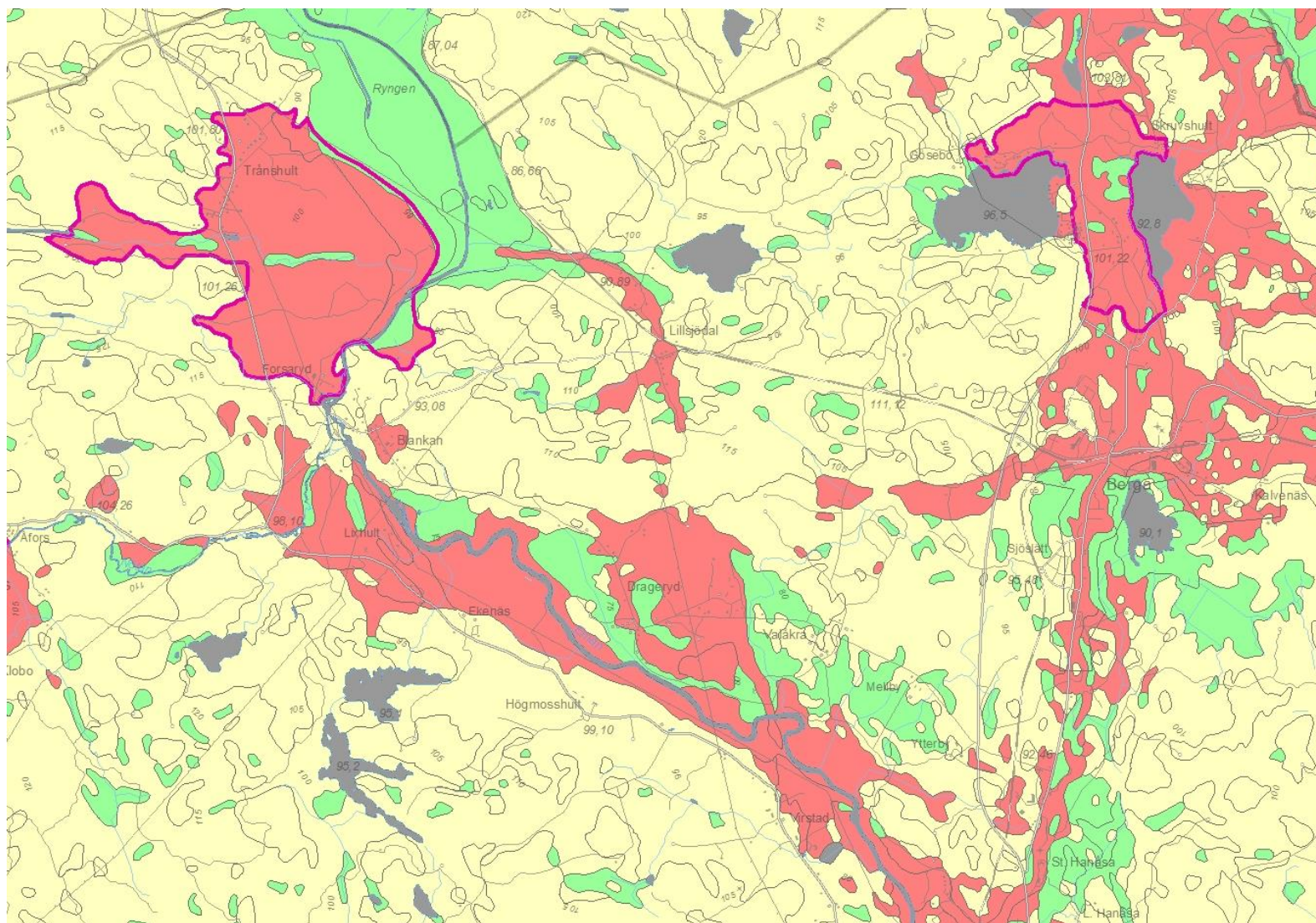
- Jordartskarta
- Jordarter
- Krön, blockighet

- Jorddjupskarta
m ö.h.

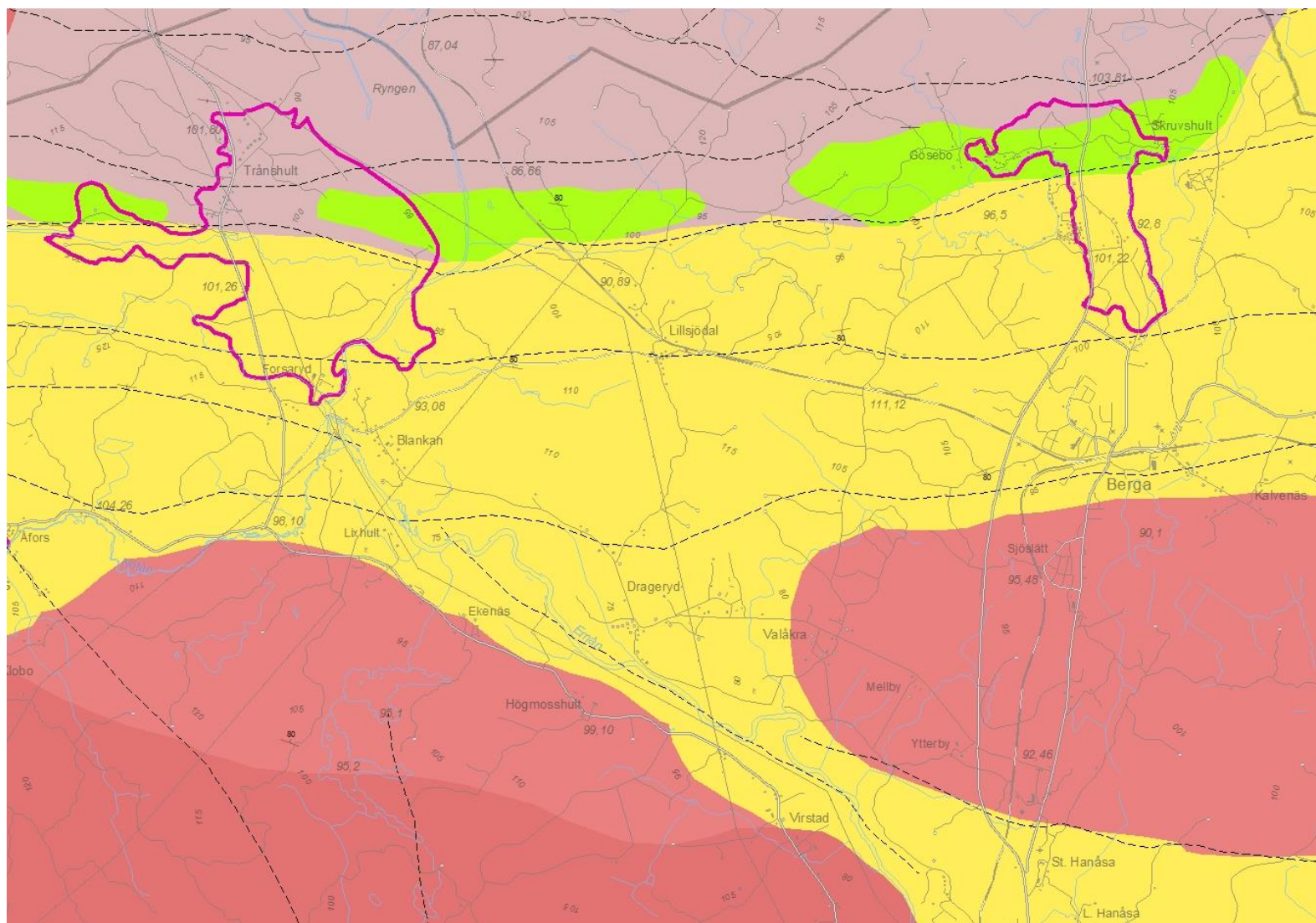

- Information
- Brunnar
- Lagerföljder
- Markgeofysik

- Genomsläpplighet

- Avser markskikt

- Berggrundskarta
- Bergart
- Sprickzoner
- Strykning/stupning

SÄRSKILT UTSATTA OMRÅDEN

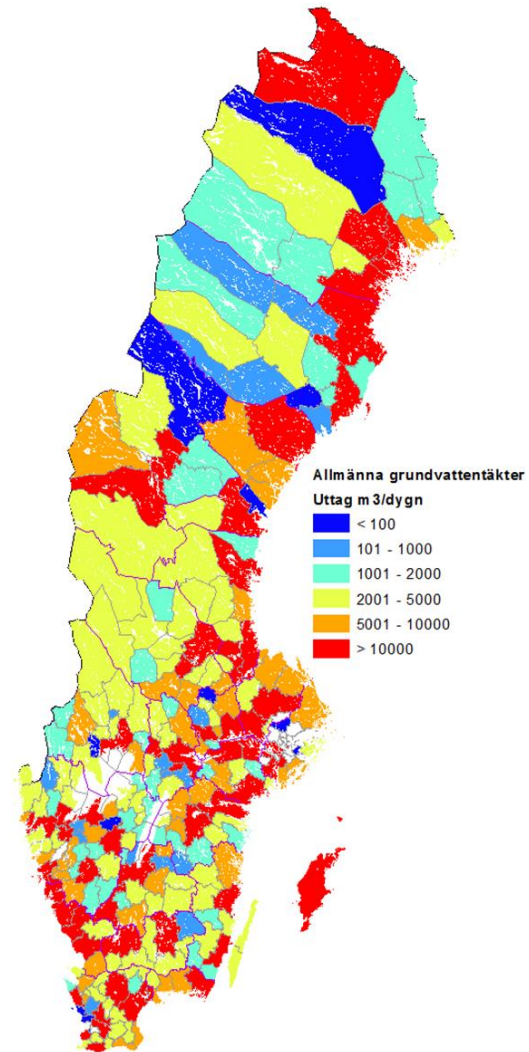
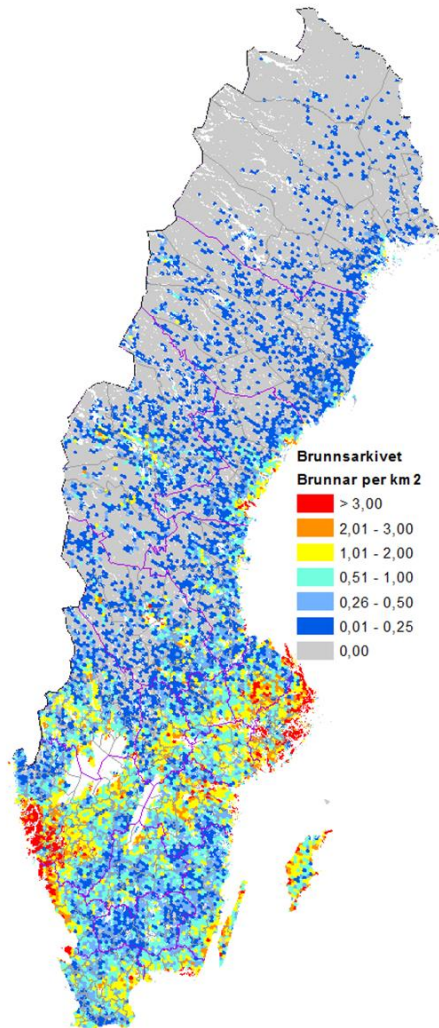
- I SGUs regleringsbrev 2018 står det: *SGU ska under 2018–2020 årligen redovisa genomförda insatser för att förfina och utöka kartläggning och karaktärisering av grundvattenresurser i särskilt utsatta områden.*
- *SGUs tolkning av definitionen*
- *”Särskilt utsatta områden är regionalt och geologiskt avgränsade delar av Sverige med förhöjd sannolikhet att grundvattnets kvantitet, nivå eller kvalitet medför problem i samhället.”*

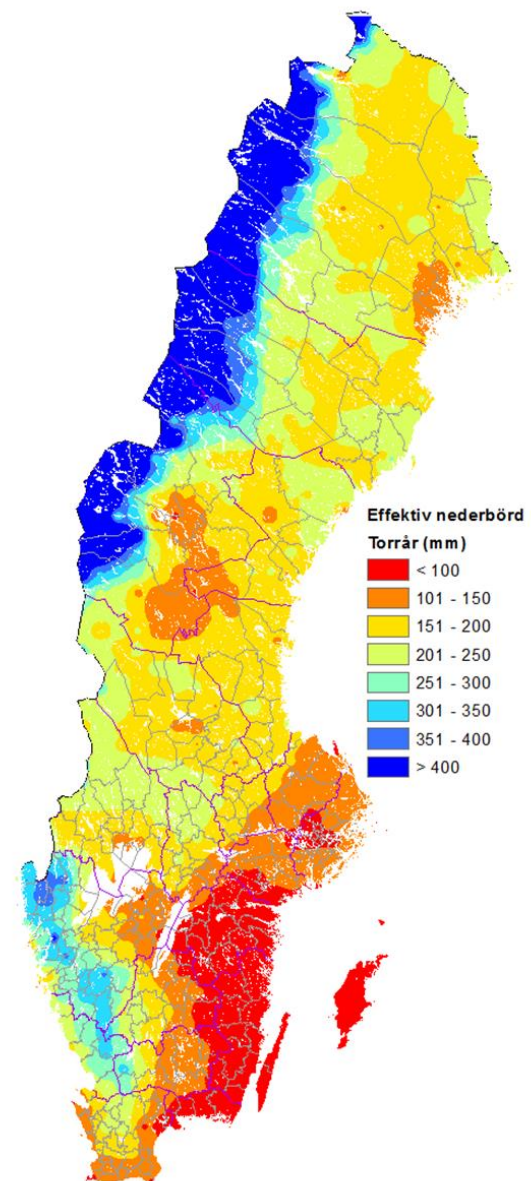
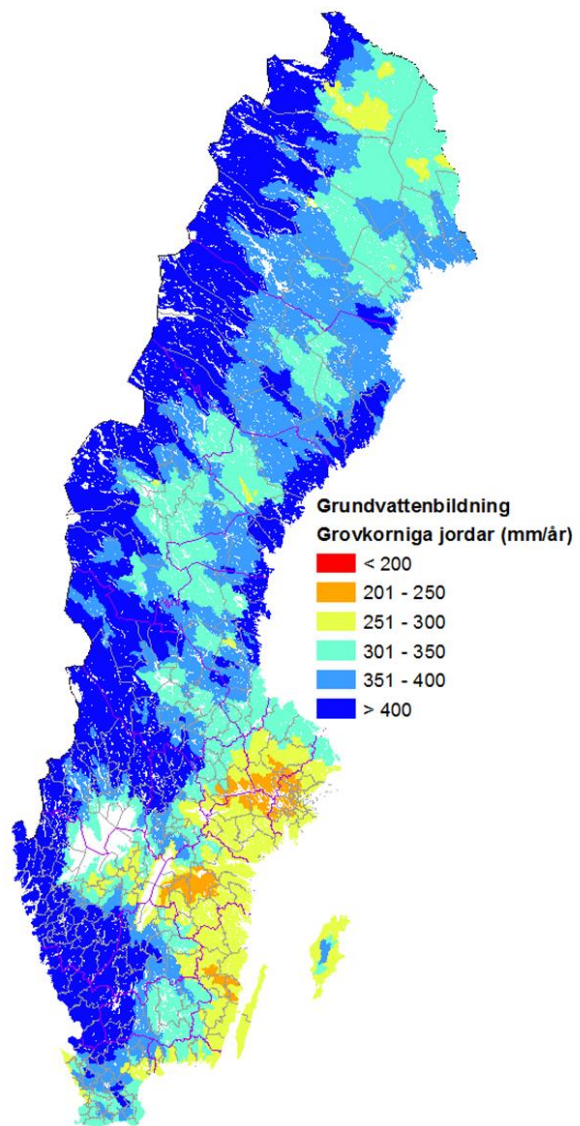
- Ett område är särskilt utsatt om det finns en förhöjd sannolikhet att tillgången till grundvatten av god kvalitet inte uppfyller de behov som finns.
- Ett område kan vara särskilt utsatt om de geologiska förutsättningarna är sådana att grundvattennivån kan medföra samhällsproblem i form av markrörelse som sättningar, skred och ras. Detta kallas i fortsättningen för geotekniskt utsatt område.

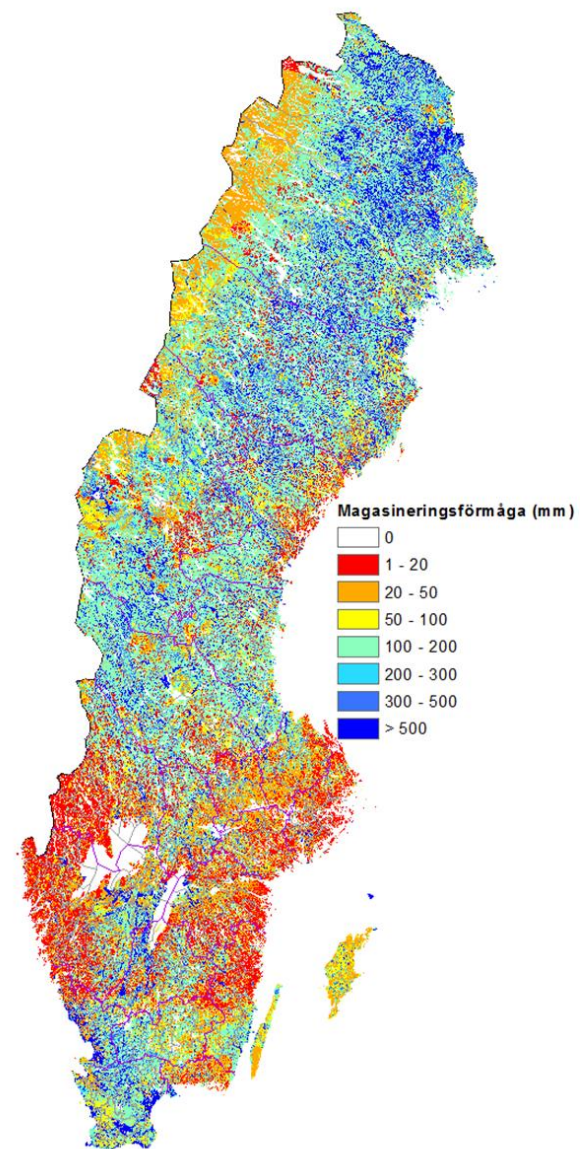
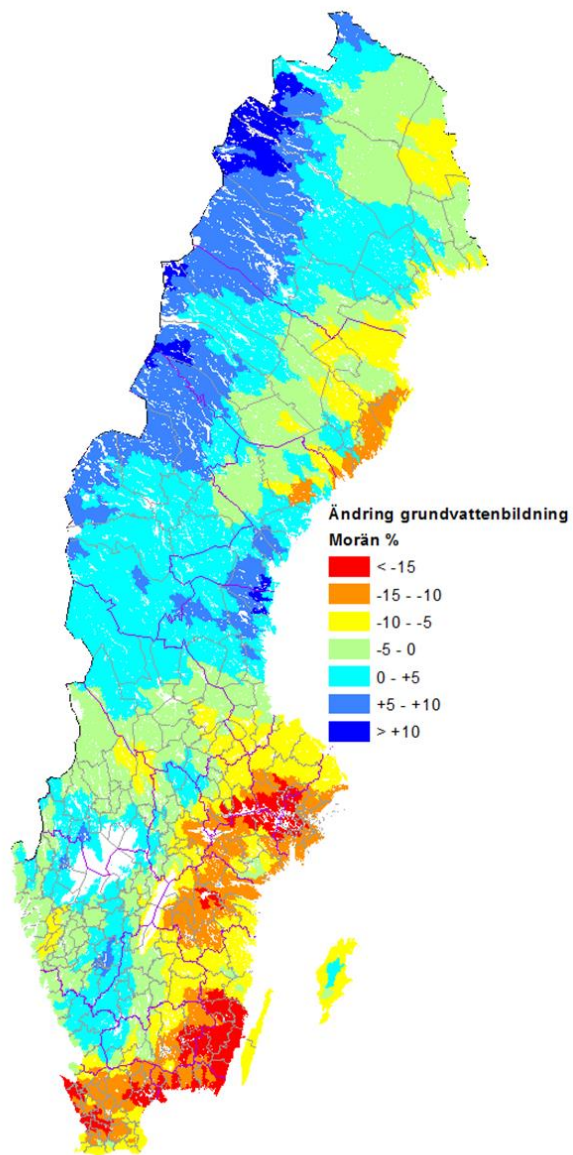
Vad ska vi göra?

- Utökad kartläggning
- Utökad nivåövervakning
- Fortsatt SkyTEM
- 3D visualisering

Hur att definiera?

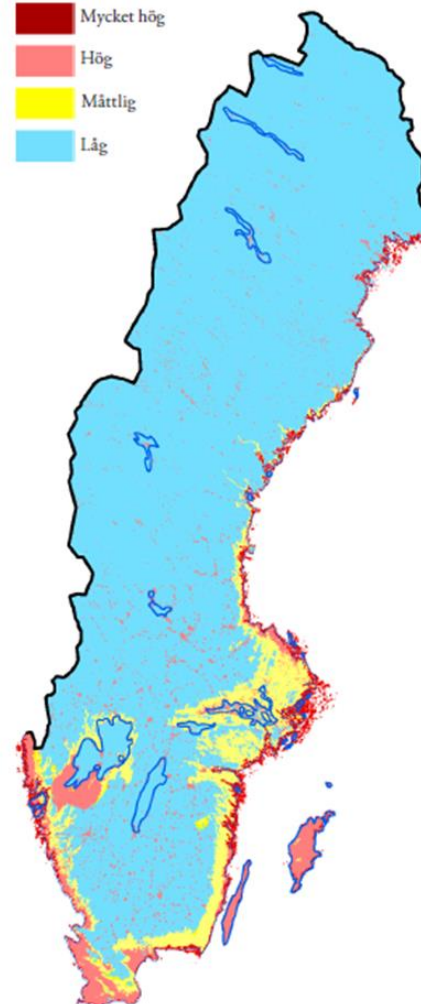
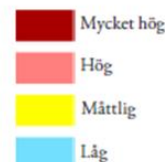

KARTVISARE - SANNOLIKHET FÖR SALT GRUNDVATTEN I BERGBORRADE BRUNNAR

oktober 2014

Kartvisaren används för att göra en översiktlig bedömning om det är sannolikt att det finns höga salthalter i bergborrade brunnar.

Förhöjda salthalter kan bero på flera saker:

- saltvatten från perioder då stora delar av landet var täckt av salt havsvatten ("relikt")
- saltvatten i sedimentära bergarter som bildats i marin miljö
- reaktioner med berggrunden som kan ge mycket höga salthalter ("saltlake")
- direktinträngning av havsvatten
- vägsalt, eller annan antropogen saltkälla

I områden med hög och mycket hög sannolikhet för salt grundvatten bör försiktighet iaktas i samband med etablering av bergborrade brunnar.

Även vid måttliga brunnsdjup av storleken 40-50 m kan alltför höga salthalter förekomma. Om möjligt bör grundvatten från jordlagren användas vilket innebär avsevärt minskad sannolikhet för salt grundvatten. Vidare bör försiktighet iaktas vid borrning efter bergvärme då brunnar i de närmaste omgivningarna kan påverkas.

Även vid måttlig sannolikhet finns risk för höga salthalter och stora brunnsdjup bör undvikas. Mediandjupet för bergborrade brunnar i Sverige är ungefär 75 meter.

Den här redovisade nationella modellen är främst avsedd för bedömningar på nationell och regional nivå. För bedömningar på lokal nivå bör andra metoder användas, där exempelvis geologiska förutsättningar beaktas.

Utkast till särskilt utsatta områden (OBS! ej fastställt än, justeringar kan komma att ske!)

Områdena ska betraktas i regional skala, brist kan förekomma på lokal nivå även inom områden med låg sannolikhet för brist

